

Sekce nadregionálních služeb APSS ČR

Sekce nadregionálních poskytovatelů sociálních služeb vznikla z iniciativy organizací, které působí na území dvou a více krajů současně, případně poskytují služby svým charakterem či cílovou skupinou v rámci České republiky ojediněle. Impulsem ke vzniku byly především prodlevy ve financování těchto služeb na počátku roku 2023 a zároveň potřeba vytvořit jednotnou komunikační platformu pro jednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) a dalšími odpovědnými institucemi.

■ **Text: Ing. Lukáš Knapp,**
předseda sekce nadregionálních
poskytovatelů sociálních služeb

Založení sekce rovněž reagovalo na absenci systematického zastoupení nadregionálních poskytovatelů v odborných diskusích o podobě a rozvoji systému sociálních služeb. Cílem sekce je proto tuto mezeru zaplnit, posílit hlas těchto specifických a často unikátních organizací a stát se respektovaným partnerem při tvorbě veřejných politik.

Naším cílem je být důstojným a odborným vyjednávacím partnerem MPSV i dalších institucí a aktivně se podílet na reformě financování sociálních služeb v České republice. Usilujeme o to, aby sekce byla uznávaným hlasem z praxe při připomínkování legislativních změn, odborným garantem při řešení otázek specifických cílových skupin, konstruktivní oponenturou v související diskuzi a v neposlední řadě iniciátorem inovací v systému péče. Nadregionální charakter sekce přirozeně nabízí prostor pro testování nových modelů, pilotních projektů či



Ing. Lukáš Knapp, předseda sekce

výzkumných aktivit, které mohou mít celostátní dopad.

Zároveň prosazujeme principy transparentní spolupráce v rámci celého sektoru a jsme připraveni nadále aktivně rozvíjet jak spolupráci s ostatními sekcemi napříč APSS ČR, tak i partnerství s dalšími střešními a odbornými organizacemi.

Nadregionální poskytovatelé čelí kromě obvyklých provozních výzev i specifickým problémům – zejména absenci resp. minimálnímu systémovému ukotvení v síti sociálních služeb a s tím spojené vysoké nejistotě financování. Zatímco regionální služby mají svou pevnou pozici v krajských sítích sociálních služeb, nadregionální poskytovatelé obdobnou stabilní strukturu zaručující kontinuitu služeb dosud nemají. Ta by se měla začít vytvářet teprve nyní s novelou zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, která počítá se vznikem sítě nadregionálních služeb zřízované MPSV od 1. 1. 2026. Do té doby jsou tyto služby financovány prostřednictvím každoročně vyhlášeného dotačního titulu MPSV, jehož pravidla prochází každoroční postupnou revizí. To pochopitelně s sebou přináší značnou (nejen ekonomickou) nejistotu.

Dle dosavadních indicií se dá předpokládat, že MPSV bude zřejmě usilovat o rozdělení stávajících služeb na část, která bude do nově vzniklé sítě zařazena, zatímco zbytek bude čekat přesun do krajských sítí – proces, který se bez náročného vyjednávání a hledání široké dohody a kompromisů k přerozdělení financí pravděpodobně neobejde.

➤ Činnost v letech 2023–2025

V uplynulých dvou letech byl klíčovým úkolem sekce průběžný informační servis pro členskou organizaci. Poskytovali jsme pravidelné aktuality o vývoji v oblasti financování, zejména v souvislosti se změnami v dotačním titulu PpB, který od roku 2025 zavádí nový model vyrovnávací platby (SGEI). Současně jsme monitorovali a komunikovali zásadní změny v legislativě, především novelu zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., která přinesla významné úpravy na sociálně-zdravotním pomezí a nastavila nová pravidla pro druhy služeb a jejich financování.

Sekce se zároveň stala platformou pro diskusi a sdílení dobré praxe. Členové se v rámci online diskusí i pravidelných setkání věnovali otázkám prokazování nadregionalit služeb, plánování rozpočtů podle nových cenových hladin i administrativním nárokům spojeným s dotačním titulem PpB. Tyto aktivity pomohly poskytovatelům lépe se připravit na dotační řízení



Soňa Petrášková, místopředsedkyně sekce

a zvládnout složité podmínky financování. V oblasti zastupování a vyjednávání se sekce stala důležitým hlasem poskytovatelů vůči veřejné správě. Aktivně jsme vstupovali do jednání s MPSV ale i Ministerstvem financí, kde jsme prosazovali stabilní financování a upozorňovali na rizika spojená s podfinancováním. Díky jednotnému postupu asociace se podařilo udržet téma nadregionálních služeb na agendě klíčových státních institucí.

» Výzvy pro další období

Na podzim 2025 došlo k posílení vedení sekce o dalšího člena předsednictva – Lukáše Knappa ze společnosti Global Partner. Společně s dosavadním vedením Soňou Petráškovou a Kateřinou Bohatou bude usilovat o stabilizaci, další rozvoj a v případě potřeby i transformaci nadregionální sítě.

V poměrně krátké budoucnosti bude klíčovým úkolem sekce intenzivní zastupování zájmů nadregionálních poskytovatelů při vytváření nové nadregionální sítě, která má být zřízena k 1. 1. 2026.

Naším cílem je vyjednat jasná, férová a transparentní pravidla pro zařazení všech stávajících služeb s ohledem na zachování kontinuity a zajistit, aby při tvorbě nedošlo k oslabení, nebo dokonce výpadku podpory pro některé služby, příp. specifické cílové skupiny.



Mgr. Kateřina Bohatá, místopředsedkyně sekce

To budeme schopni dosáhnout jedině tím, že budeme společně a jednotně komunikovat jako seriózní partner nejen s MPSV.

Navazujícím krokem po přechodném období bude ve spolupráci s jednotlivými krajskými úřady promyšlená a koordinovaná transformace části nadregionálních služeb do krajských sítí. Tento proces si vyžadá

nejen úzkou komunikaci se zástupci kraje, ale také důkladnou koordinaci s MPSV a případné legislativní úpravy v oblasti financování. Ideálním výsledkem by mělo být nastavení jasných a stabilních pravidel, která dlouhodobě vymezí vztah mezi nadregionální a regionální sítí sociálních služeb a zajistí jejich vzájemnou provázanost a rovnováhu.

Zároveň bychom rádi, aby se nadregionální síť stala prostorem pro sdílení zkušeností, podporu inovací a rozvoj pilotních projektů, které mohou přinášet nové podněty a postupně přispívat ke zlepšování systému sociálních služeb.

Dalším strategickým směrem je posílení spolupráce, výměna zkušeností a sdílení dat mezi členskými organizacemi. Vzájemná výměna zkušeností a podpora bude zásadní pro všechny poskytovatele – jak pro ty, kteří budou součástí nové nadregionální sítě, tak pro ty, kteří budou začleněni do sítí krajských.

Naši dlouhodobou ambicí zůstává být respektovaným a spolehlivým partnerem veřejné správy, samosprávy i odborným garantem kvality sociálních služeb. Chceme, aby sekce nadregionálních poskytovatelů byla vnímaná jako silný, odborný a inovativní hlas, který reprezentuje organizace s nezastupitelnou rolí v českém systému sociálních služeb.

Několik poznámek k závislosti na alkoholu

Obliba alkoholu v naší zemi je obrovská. Proto je myslím potřebné znovu a znovu připomínat úskalí holdování tomuto zrádnému moku.

■ **Text: MUDr. Helena Kučerová, HonDG,**
emeritní odborný psychiatr,
Hranice, okr. Přerov

Pítí alkoholu se považuje za něco zcela běžného, takže lidé, kteří jej pijí jen výjimečně nebo jej nepijí vůbec, se jaksi vymykají „normální“ společnosti, nezapadají do ní a vypadá to, že se chovají zvláště (5). Z vlastní zkušenosti lékaře-abstinenta vím velice dobře, jak se lidem nelíbí, když – na jejich dotaz – ve společnosti velmi jemně a opatrně vyjádřím svůj odborný názor na abusus alkoholu.

» Proč je alkohol zrádný

Alkohol vyvolává u převážně většiny uživatelů pocity příjemné: veselou náladu, ztrátu trémy a dalších úzkostných poci-

tů, větší sebevědomí, větší odvalu, pocity fyzické síly, u plachých jedinců snadnější vyjadřování, lepší schopnost sblížení se s okolními lidmi apod. Alkohol se tedy, obzvláště řečeno, postupně vetře do přízně svého uživatele, naváže se na příslušná místa v jeho metabolismu a „už ho má“. A pak už organismus alkohol vyžaduje, a když mu nějakou dobu chybí, tak po něm baží (angl. *bažení = craving*, čteno *krejving*).

A uživatel tedy alkohol dodává a dodává, a když ho nemá, tak se objevují abstinenní příznaky (3). Ty jsou nejen velmi nepříjemné, ale mohou být i velmi nebezpečné. A tak přívětivý a svůdný alkohol si člověka podmaní a uživatel je pak na něm závislý. (Tento princip vzniku závislosti platí i pro jiné návykové látky.)

Podstatné však je, že závislost se vyvíjí nenápadně a zrádně, najednou tu prostě je a uživatel si vůbec neuvědomuje, kdy k jejímu rozvoji došlo. A ani lékař není schopen přesně určit moment, kdy závislost vznikla, i když podrobnou anamnézou to lze alespoň přibližně odhadnout. Největším problémem je, že uživatel, nyní již nemocný člověk, svou závislost nevnímá a popírá

ji. Závislost nebolí a ani jinak na sebe pacienta neupozorňuje, takže pacient prostě tvrdí, že závislý není. Za dobu své více než čtyřicetileté praxe jsem se nesetkala s pacientem, dosud neléčeným, který by sám od sebe přišel k lékaři s tím, že je závislý. Někdy to zmíní ti, kteří již prošli nějakou formou protialkoholního léčení, kde jim to bylo vysvětleno, i když to často nepřijali za svůj problém.

» Deprese a sebevražedné jednání

Jedním z nejzávažnějších rizik závislosti na alkoholu jsou různé druhy **depressivní nálady** (2, 5). Ty se mohou objevit jak v aktuálním opojení (ebrietě), tak v období abstinence. Deprese mohou být mírné, ale mohou dosáhnout i psychického stavu, a to svojí hloubkou, kvalitou i délkou trvání. Okolí postiženého často spojitost deprese s alkoholem nevidí nebo nepřipouští, a hledá proto její příčiny v něčem jiném, obvykle v problémech v manželství či partnerství, v práci nebo ve finanční situaci. Tyto problémy postižený samozřejmě může mít,

»»» 16